

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнського круглого столу на тему:
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ
КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ»**

09 грудня 2025 року

м. Біла Церква – 2025 р.

ЗМІСТ

1. Ковальчук І.В. ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: СИНЕРГІЯ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ.....	4
2. Сімакова С.І. ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ ПІД ЧАС НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	6
3. Кузьомко Т.Р. РОЛЬ МЕДІА У ВИКРИТТІ КОРУПЦІЙНИХ ЗЛОЧИНІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО ЧАСУ	8
4. Гулько Я.О. КОРУПЦІЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	10
5. Сімакова С.І., Ключко В.М. ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ.....	14
6. Сокиринська О.А. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ЗАБОРОНА «КИЛИМОВИХ БОМБАРДУВАНЬ» АБО КИДАННЯ БОМБ ПО ПЛОЩАХ	17
7. Ломакіна І.Ю. ЦІНА ТІНЬОВОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ: ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ЯКІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ЕКОНОМІЧНУ СТІЙКІСТЬ УКРАЇНИ	19
8. Аргат Я.П. ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНОГО АГРОБІЗНЕСУ: ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ВИМОГИ ТА КОРУПЦІЙНІ ЗАГРОЗИ	21
9. Бровко Н.І. КОРУПЦІЯ ЯК ГОЛОВНИЙ ВИКЛИК У РОЗБУДОВІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ	24
10.Макарчук В.В. КОРУПЦІЯ ЯК ФАКТОР ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ	26
11.Настіна О.І. ЮРИДИЧНІ КЛІНІКИ ЯК СУБ'ЄКТИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ	29
12.Пахомова А.А. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ МОДЕЛІ МИРОВОЇ ЮСТИЦІЇ	31
13.Степанцова К.О. ЕВОЛЮЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА: УКРАЇНА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД	34
14.Малишко І.М. МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ПОДАТКОВОГО ПРАВА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА АНТИКОРУПЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ.....	36
15.МЕЛЬНИК В.О. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ СТАНДАРТИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	38
16.Єфремова І.І. КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ В ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ	40
17.Терещук М.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА КОРУПЦІЙНІ ДІЇ У ПРИФРОНТОВИХ ЗОНАХ УКРАЇНИ.....	42

Список використаних джерел

1. Індекс сприйняття корупції 2022 : веб-сайт. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/> (дата звернення: 19.11.2023);
2. Корупція в Україні 2024: розуміння, сприйняття, поширеність. <https://nazk.gov.ua/pdfjs/?file=/wp-content/uploads/Pages/07/17/0717bf197d9dbfd35baa6d2e939ca43a2e47460785552328ee7bd5e2fdebb05e11548549.pdf> (дата звернення: 21.11.2024);
3. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.11.2023);
4. Про правовий режим воєнного стану : Закон від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 20.11.2023);
5. Can Be Done About Entrenched Corruption? : Paper prepared for Annual World Bank Conference on Development Economies (April 30-May 1, 1997). Washington, D.C., 1997. URL: [www.U4.no](http://www.U4.no;);
6. Сприйняття загрози корупції громадянами: оцінка влади та вимоги до змін під час війни : веб-сайт. URL: <https://dif.org.ua/article/spriynyattya-zagrozi-koruptsii-gromadyanami-otsinka-vladi-ta-vimogi-do-zmin-pid-chas-viyni> (дата звернення: 20.11.2023).
7. Національне агентство з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>

УДК 342.9

Гулько Я.О., студент 2 курсу
спеціальності D 8 ПРАВО соціально-гуманітарний факультет
Білоцерківський національний аграрний університет
Науковий керівник: Сімакова С.І., к.ю.н., доцент

КОРУПЦІЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Під час написання тез розглянуто питання, що стосуються проблем корупції у медичній сфері, її основні прояви та причини. Окрему увагу зосереджено на шляхи подолання корупції у сфері охорони здоров'я.

Ключові слова : корупція, медицина, корупційні схеми, боротьба з корупцією.

Корупція в сфері охорони здоров'я вже багато років залишається однією з найсерйозніших проблем в Україні. Хоча держава проводить реформи та намагається змінити систему охорони здоров'я, багато людей досі стикаються з хабарями, вимаганням коштів і несправедливим

ставленням у лікарнях. Ця проблема стосується не лише окремих лікарів, а й цілих управлінських та фінансових механізмів, що робить її складною для швидкого подолання.

Відповідно до статті 49 Конституції України держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно[1], Попри формально закріплені гарантії, система охорони здоров'я тривалий час зустрічається з низкою структурних проблем — недостатнім фінансуванням, застарілим обладнанням та нерівномірним розподілом ресурсів. У таких умовах виникає сприятливе підґрунтя для неофіційних платежів, які перекладають частину витрат на пацієнтів та нівелюють принцип безоплатності медичної допомоги..

Зокрема, як зазначає Марія Бурак : «У сучасних умовах корупцію у сфері медицини можна поділити на такі основні рівні: перший: від пацієнта до лікаря чи іншого медичного працівника; другий: в середині лікарні – від працівників медичних установ до керівництва лікарні; третій: на рівні держави з приводу державних закупівель[2.с.43]»

На нашу думку, варто розглянути різні рівні корупції для того, щоб сформулювати певне уявлення про небезпеку корупційних дій. Однією з найпоширеніших видів корупції є схема «лікар – пацієнт». Вона проявляється тоді, коли пацієнтам видають довідки, що не відповідають їхньому реальному стану здоров'я. Як ,наприклад, видача лікарняного, довідки про непридатність до служби тощо. Сюди ж відносяться й неофіційні платежі за операції, пологи, кращі умови перебування в лікарні, швидший запис у черзі та інші подібні ситуації.

Важко не погодитися з думкою А. Бубели, яка визначає другий рівень корупційних схем. Це схема, яка діє на фармацевтичному ринку[3, с.199]. Нікого зараз не здивувати тим, що на території майже кожної лікарні працює аптека, досить часто трапляється, що лікар виписуючи той чи інший рецепт буде посилатися на таку аптеку. Пояснити це можна досить просто, ціни в цих аптеках будуть вищими, а виписавши потрібний рецепт аптека має більшу виручку, а лікар – додатковий дохід.

Звісно, варто згадати й про корупцію на вищих рівнях. По-перше, щоб створити дієву систему контролю за обігом ліків, держава має вдосконалити роботу з ліцензуванням, перевітками, реєстрацією, сертифікацією та наглядом за дотриманням правил. Це складний процес, який потребує великих зусиль. Але через те, що всі ці процедури часто закриті й непрозорі, у них легко виникають корупційні зловживання. По-друге, серйозні проблеми пов'язані з закупівлями медикаментів та обладнання. Наприклад, у 2020 році, коли в Україні була паніка через епідемію Covid-19, Міністерство охорони здоров'я було змушене терміново купувати велику кількість ліків,засобів індивідуального захисту і саме в таких ситуаціях найчастіше з'являється простір для корупційних рішень.

Проаналізувавши деякі документи та статті, ми зробили певний висновок стосовно того, чому корупція в медицині така популярна в Україні. На нашу думку, однією з головних причин корупції в медицині є низька зарплата медичних працівників. Вона була мізерною ще в радянські часи й залишається такою і сьогодні, тому лікарі часто змушені приймати «подяки» від пацієнтів. До цього додається стара радянська традиція приносити лікарям подарунки, яка з часом переросла у звичку давати гроші в конвертах.

Поширеними стали й напівофіційні платежі, так звані «благодійні внески», коли пацієнтів змушують платити за те, що має бути безкоштовним. У результаті якість лікування часто залежить від того, чи заплатив пацієнт додатково. Недостатнє фінансування медицини також погіршує ситуацію: бракує обладнання, матеріалів і ресурсів, тому виникають тіньові платежі та добровільно-примусові збори, без яких пацієнтові складно отримати належну допомогу.

Варто також розглянути напрямки боротьби з корупцією в медичній сфері. Одним із ключових напрямів є підвищення прозорості роботи медичних закладів. Як зазначає експерт у сфері антикорупційної політики Д. Демків : «відкритість даних про закупівлі, кадрові призначення та фінансові операції зменшує можливості для зловживань та формує довіру громадян[5, с.182]». У цьому контексті важливим кроком стало запровадження системи електронних закупівель Prozorro, яка значно скоротила схеми із завищенням цін на ліки та обладнання.

Велику роль у зменшенні корупції відіграє цифровізація медичних послуг. Електронні сервіси зменшують прямий контакт між лікарем і пацієнтом у тих ситуаціях, де раніше найчастіше виникали корупційні ризики[4, с.41]. Автоматизовані процеси не дозволяють втручатися вручну, тому можливостей для зловживань стає менше. В Україні вже працює електронна система eHealth: електронні рецепти, направлення та декларації з сімейними лікарями. Усе це допомагає позбутися зайвої бюрократії, зменшує «людський фактор» і скорочує кількість тіньових платежів у медичній сфері.

Важко не погодитися з думкою О. Бандурки , який наголошує, що «гідна оплата праці є основною умовою формування доброчесної поведінки лікарів». У рамках медичної реформи держава вже збільшила фінансування сімейних лікарів, а також підняла зарплати медсестрам і молодшому медичному персоналу[6, с.19]. Це не повністю вирішує проблему, але зменшує залежність від неофіційних платежів.

Ще один важливий напрям — це посилення контролю та відповідальності у медичній сфері. Дослідження показують, що для подолання корупції недостатньо лише карати винних. Потрібно встановити чіткі й зрозумілі правила роботи, які будуть однаково зрозумілими і медичним працівникам, і пацієнтам.

В Україні вже поступово впроваджують такі зміни: у лікарнях з'являються внутрішні системи моніторингу, антикорупційні політики, а також механізми подання скарг, які дозволяють пацієнтам повідомляти про порушення. Це робить роботу медичних закладів більш прозорою і зменшує можливості для зловживань.

Отже, корупція в медичній сфері залишається серйозною проблемою, але її можна подолати шляхом поєднання кількох важливих кроків: прозорого фінансування, чітких правил роботи, цифровізації медичних послуг та реального контролю за діяльністю закладів охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Бурак М. В. Корупція у сфері охорони здоров'я як загроза національним інтересам і безпеці України. Режим доступу: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/31_03_2017/pdf/17.
3. Бубела А. Корупція в сфері охорони здоров'я. Режим доступу: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c63c01fe-1f13-498e-a79b-56e4e8ec5a3e/content>.
4. Каленіченко Л. І., Слинько Д. В. Поняття, ознаки та види корупції. Право і безпека. 2022. № 1. Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/c2df8165-ff2e-4b7f-a950-afb3dd92267b>.
5. Демків Д.М. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії Спеціалізованої антикорупційної прокуратури з іншими правоохоронними органами : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль. 2019. 252 с. Режим доступу: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/0bb3ab89-100e-4fd1-8e3c-1cb8ed76cb12/content>.
6. Бандурка О. М. Запобігання корупції в умовах воєнного стану : наукова праця. Харків. Харківський нац. ун-т внутр. Справ. 2022. 22 с. Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/21e9928f-0903-48e7-866f-763f7861d006/conten>.